

PREPORUKE VK	PREPORUKE CCJE	NOVOPREDLOŽENA REŠENJA
1. para. 8 - proces		ZA SADA NIJE POSTUPLJENO dogadjaj od 18.09.2018 ne ispunjava preporuku: <i>srske vlasti da ne štede napore u stvaranju konstruktivnog i pozitivnog okruženja za javne konsultacije koje će se održati kada Narodna skupština bude razmatrala Nacrt amandmana, u interesu celokupnog procesa pravosudne reforme u zemlji</i>
2. para.14 - čl. 4 brisati "međusobna kontrola" zameniti sa check and balances, koji počiva na nezavisnosti sudstva¹		DELIMIČNO postupljeno Am I 3 zamenjen sa: "međusobno ograničavanje i ravnoteža"
3. para.18 - nomotehničke primedbe nešto treba izbaciti a nešto ubaciti	...pre svega bi trebalo naglasiti da bi trebalo da postoji unutrašnja usklađenost među amandmanima i da ukoliko jedan amandman navodi da razlozi moraju biti predviđeni na drugom mestu u Ustavu, onda bi ovo trebalo i obezbediti. (para 5 deo 1)	
4. para.19 - AI i II - nadležnost i način odlučivanja Skupštine treba da se menjaju u skladu sa primedbama iz		postupljeno SA NEDOSTACIMA: Amandmanom III trebalo je brisati čl.105. st. 2 tač.13 da

¹ **Nalaz iz Izvestaja sa skrininga EK za PG 23:**

"Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca treba ovlastiti da vrše rukovodeće funkcije i dati im ovlašćenja da rukovode pravosudnim sistemom, uključujući tu i pitanja vezana za imunitet. U sastavu ovih tela treba da budu različiti članovi, bez uključivanja Narodne skupštine (osim ukoliko to nije isključivo deklaratorno), uz najmanje 50% članova koji dolaze iz oblasti pravosuđa, koji predstavljaju različite nivoe sudske nadležnosti... Organi zakonodavne i izvršne vlasti ne treba da imaju ovlašćenja da nadziru rad, niti da prate funkcionisanje pravosuđa;" - ovaj zahtev iz Izvestaja sa skrininga EU nije ispoštovan jer u Ustavu stoji da se tri grane ograničavaju.

Rezultat sprovođenja preporuke iz AP:

"...uloga NSRS je isključivo deklaratorna."

Indikator iz AP, tacka 1.1.1.

„Pravosuđe Republike Srbije je u potpunosti nezavisno, što je potvrđeno pozitivnim mišljenjem Venecijanske komisije na novi Ustav i zakonske odredbe koje se odnose na pravosuđe;“

Ova obaveza iz AP nije ispoštovana jer NSRS nema samo deklarativnu već suštinsku ulogu i svih 5 nesudijskih članova VSS i 4 DVT su predstavnici vladajuće većine čime se ne obezbeđuje pluralitet u okviru njih, već predstavljaju, **"a coherent and like-minded group in line with the wishes of the current government"**, kako je definisala VK.

teksta		Narodna skupština bira sudije i zamjenike JT u skladu sa zakonom
5. para.20 - A III (Načela sudstva) kod propisivanja da sudsku vlast vrše nezavisni sudovi, neke su stvari nejasne, neke nedostaju a neke ne treba da su u ustavu		
6. para. 21 - da se doda i da "Ustavni sud" (uz sudove) može da preispituje sudske odluke		postupljeno Am IV 4 – Načela o sudovima: <i>Sudsku odluku može preispitivati samo zakonom predviđeni sud u zakonom određenom postupku, kao i Ustavni sud u postupku po ustavnoj žalbi.</i>
7. para. 22 - sastav suda ne treba ovde nego u zakon		Am V – Uređenje sudova Postupljeno, MEĐUTIM, u Am V izostavljeno propisivanje da se zakonom uređuje i sastav suda
8. para. 23 - sudijski pomoćnici (status, uloga i nadležnost) nisu jasni, treba ili da se precizira, ili u zakon		postupljeno
9. para. 24 - izostavljen je budžet, kao garancija nezavisnosti, a treba da ga bude		NIJE POSTUPLJENO u Am XIII koji uređuje nadležnost VSS, pominje se da VSS predlaže budžetska sredstva za svoj rad i za rad sudova u pitanjima iz njegove nadležnosti u skladu sa zakonom o sudijama
10. para.25 - A V Nezavisnost sudija - nomotehnička sugestija - premestiti u Amandman III (načela o sudovima): nezavisnost sudija, kao i princip pravne sigurnosti		NIJE POSTUPLJENO nezavisnost sudija je ostala u zasebnom Am VI
11. para. 27 - dodati da sudije primenjuju, između ostalog, i ostale opšte akte: u skladu sa zakonom		NIJE POSTUPLJENO To je sad Am VI 1 koji glasi: <i>Sudija je nezavisan i sudi na osnovu Ustava, potvrđenih međunarodnih ugovora, zakona i drugih opštih akata, vodeći računa o ujednačenoj sudskoj praksi.</i>
12. para. 28 - zabrinutost zbog formulacije i namere koja stoji iza 3. stava u amandmanu o nezavisnosti sudija: <i>Zakonom se uređuje način na koji se obezbeđuje jedinstvena primena zakona od strane sudova, pošto je to odgovornost sudstva</i>		

<p>13. para. 29-36 o doslednoj primeni prava preporuka da se briše 3. stav, <i>Ukoliko se, međutim, čini da bi pozivanje na potrebu obezbeđivanja odgovarajućeg usaglašavanja sudskih odluka trebalo da bude uključeno u Ustav, i ukoliko se pozivanje na ulogu Vrhovnog suda u amandmanu X ne smatra dovoljnim, onda bi prvi stav ovog amandmana mogao da pomene posvećivanje dužne pažnje sudskim odlukama.</i></p>	<p>CCJE je zaključio da sudiju koji postupa u dobroj veri, koji svesno odstupa od ustanovljene sudske prakse i pruža razloge iz kojih to čini, ne bi trebalo odvracati od iniciranja promene u sudskoj praksi. Takvo odstupanje od sudske prakse bi trebalo smatrati elementom nezavisnosti sudstva i ne bi trebalo da dovede do disciplinskih sankcija ili utiče na vrednovanje rada sudije. CCJE savetuje protiv uključivanja ovakvog stava u Ustav. (para 13-14 deo 2)</p>	<p>NIJE POSTUPLJENO</p> <p>Stav (koji je sad u Am VI1) je izmenjen i sad glasi: <i>Sudija je nezavisan i sudi na osnovu Ustava, potvrđenih međunarodnih ugovora, zakona i drugih opštih akata, vodeći računa o ujednačenoj sudskoj praksi.</i></p>
<p>14. para.38 - A VI (Uslovi za izbor) opšti uslovi za izbor sudija bi trebalo da budu ili - uređeni na ustavnom nivou, i u tom slučaju bi uključivali obavezu sudske obuke, III - da budu ostavljeni zakonskom regulisanju u potpunosti</p>		<p>postupljeno</p> <p>Am VII Uslovi za izbor sudija - prepisani zakonski uslovi i kriterijumi</p>
<p>15. para. 40 - dva problema u vezi sa PA; Ustavnom nije: - garantovana nezavisnost PA i - uzeto u obzir praktično iskustvo sudijskih pomoćnika</p>		<p>NIJE POSTUPLJENO</p> <p>uprkos dodatom Am XXXI Pravosudna akademija</p>
<p>16. para.42 - PA mora imati zaštitu od nedozvoljenog uticaja²</p>		<p>Am XXXI Pravosudna akademija propisuje:</p> <p><i>PA je samostalna institucija koja obučava sudije, JT i zamenike JT, kao i kandidate za te funkcije i vrši druge poslove određene zakonom.</i></p>

² **Izveštaj sa skrininga za Poglavlje 23:**

„Sistem zapošljavanja sudija, predsednika sudova i tužilaca, njihovog odabira, imenovanja, prebacivanja i uklanjanja sa funkcija treba da bude nezavistan od političkih uticaja, a Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca treba da budu odgovorni za njegovo funkcionisanje. Ulazak u pravosudnu profesiju treba da bude zasnovan na objektivnim kriterijumima koji se zasnivaju na zaslugama, postupci odabira na ove funkcije treba da budu poštene, otvorene za sve kvalifikovane kandidate i transparentan u smislu mogućnosti javne kontrole.“

Rezultat sprovođenja preporuke iz AP:

„Usvojen novi Ustav i sa njim usklađeni pravosudni zakoni koji, imajući u vidu preporuke Venecijanske komisije i evropske standarde, obezbeđuju nezavisnost pravosuđa, od političkog uticaja, maksimalno ograničavajući uticaj zakonodavne i izvršne vlasti u postupku odabira, predlaganja, izbora, premeštaja i prestanka funkcije sudija, predsednika sudova i (zamenika) javnih tužilaca, a koje mora biti zasnovano na preciznim kriterijumima. Ustav i pravosudni zakoni garantuju ulazak u pravosudni sistem zasnovan na objektivnim kriterijumima, pravičnim procedurama odabira otvoren za sve kandidate odgovarajućih kvalifikacija, i transparentan iz ugla opšte javnosti.“ – Ovaj zahtev iz AP nije ispoštovan jer PA nije nezavisna već pod uticajem vladajuće većine u NSRS preko uticaja na VSS i DVT.

		<p><i>Sastav organa upravljanja PA odražava sastav VSS i VST.</i></p> <p><i>Položaj, organizacija i poslovi PA uređuju se zakonom.</i></p> <p>Ovaj amandman ne štiti Pravosudnu akademiju od nedozvoljenog uticaja, naprotiv.</p> <p>Preporuka 2010(12) propisuje: Nezavisan organ bi trebalo da obezbedi, u potpunosti u skladu sa obrazovnom autonomijom, da programi početne i dopunske obuke zadovoljavaju kriterijume otvorenosti, stručnosti i nepristrasnosti svojstvene sudskoj funkciji (para 57.)</p>
17. para. 43 - uslovi za izbor sudija (i sama PA) moraju da budu ponovo napisani		
18. para. 47 - A VII (Stalnost sudija) preciznije formulisati vrstu krivičnog dela koje sudiju čine nedostojnim		postupljeno
19. para. 48 - nestručno vršenje sudijske funkcije kao razlog za razrešenje predstavlja pravi problem, mora preciznije kako bi se isključila moguća odgovornost za greške, odluke u posebnim slučajevima i slične primeri koji dovode do mogućih zloupotreba	Pre svega, pozivanje na „nestručnost“ u Amandmanu je previše neodređeno i potencijalno veoma opasno po sudijsku nezavisnost. (para 4 deo 3) Biro CCJE-a predlaže brisanje „nestručnosti“ kao osnova za razrešenje sudije. (para 6 deo 3)	NIJE POSTUPLJENO preporuka VK da ovo bude eliminisano (para 92)
20. para. 49 - mora preciznije šta je težak disciplinski prekršaj	CCJE smatra da ova odredba, kao i ona koja se odnosi na krivično delo kao osnov za razrešenje, nedvosmisleno iziskuje usvajanje snažnih i jasnih primenjivih zakona, kako bi se preciziralo kako specifično neprihvatljivo ponašanje koje može dovesti do razrešenja, tako i postupak koji se mora sprovesti u slučajevima mogućeg razrešenja. Osnovne elemente ovog postupka bi trebalo uključiti u Ustav. (para 8 deo 3)	postupljeno
21. para. 50 - u ustav moraju osnovi za suspenziju, razrešenje ili ostavku, kao i sud		DELIMIČNO postupljeno zato što je pravni lek propisan samo protiv odluke o prestanku sudijske

<p>nadležan da o tome odluči i pravo sudije na žalbu</p>		<p>funkcije, a ne i protiv odluke o trajnom premeštaju ili privremenom upućivanju u drugi sud, suspenziji (tj. disciplinskom kažnjavanju), vrednovanju rada, i slično, suprotno članu 155. sada važećeg Ustava i para 8. Preporuke 2010 (12): <i>Tamo gde sudije smatraju da im je nezavisnost ugrožena, potrebno je da mogu da se obrate savetu za pravosuđe ili nekom drugom nezavisnom organu, ili bi trebalo da imaju delotvorna sredstva pravne zaštite</i></p>
<p>22. para. 51 - A VIII (Nepremestivost sudija) mora preciznija definicija ukidanja suda ili pretežnog dela njegove nadležnosti kako bi bile sužene mogućnosti da sudija bude premešten bez svog pristanka</p>		<p>DELIMIČNO i LOŠE postupljeno Am IX Nepremestivost sudija</p> <p>Upućivanje se ne pominje, suprotno sadašnjem čl. 150 važećeg Ustava</p>
<p>23. para. 52 - moraju se: - unaprediti formulacije ovog amandmana i - obezbediti garancije da će premešteni sudija imati - isti nivo primanja i - odgovarajuću ili sličnu poziciju</p>		<p>DELIMIČNO postupljeno</p> <p><i>... uz zadržavanje plate koju je imao u sudu iz koga je premešten, ako je ona povoljnija po njega</i></p>
<p>24. para. 54 - A IX (Imunitet i nespojivost) preporuka da se definiše "politička aktivnost" kojom sudija ne može da se bavi ili da se samo zabrani članstvo u političkim strankama</p>		<p>NIJE POSTUPLJENO Am X Imunitet i nespojivost</p> <p>U Am X 3 zadržana je preširoka i nejasna odredba sadašnjeg čl. 152. st. 2. važećeg Ustava koja ostavlja zakonu da uredi <i>koje su druge funkcije, poslovi ili privatni interesi nespojivi sa sudijskom funkcijom + funkcijom predsednika suda i sudije porotnika</i></p>
<p>25. para. 56 - A X (Vrhovni sud Srbije) preporuka da se u amandman koji propisuje nadležnost Vrhovnog suda da obezbeđuje usaglašenu primenu prava dodaju reči: putem svojih sudskih odluka</p>		<p>NIJE POSTUPLJENO</p> <p>Am XI Vrhovni sud Srbije</p> <p>Stavom 2. propisano je da Vrhovni sud <i>obezbeđuje jednaku primenu prava od strane sudova putem ujednačavanja sudske prakse.</i></p>
<p>26. para. 60 - A XIII (Sastav VSS) - trebalo bi da članovi mogu biti ne samo oni koji su položili pravosudni ispit jer bi time bili eliminisani profesori - nejasno šta je to "10 godina iskustva u poslovima iz pravne oblasti iz nadležnosti VSS"</p>		<p>NIJE POSTUPLJENO</p>
<p>27. para. 61- većina od 3/5 je na ivici</p>	<p>Savetuje se da se zadrži zahtev za</p>	<p>NIJE POSTUPLJENO u duhu preporuka VK koje:</p>

<p>prihvatljivog, a većina od 5/9 je neprihvatljiva, pri čemu VC smatra da se antidedlok mehanizam (petočlana komisija) neće koristiti</p> <p>Osnovni problem u odnosu na ovaj amandman je, međutim, to što se nesudijski članovi VSS biraju na isti način od strane Narodne skupštine: u prvom krugu, mogu biti izabrani većinom od 3/5. Ova većina, koja je manja od većine 2/3 predviđene u prvobitnom nacrtu, već predstavlja – u zavisnosti od izbornog sistema za Narodnu skupštinu i izbornih rezultata – samo slabu zaštitu od izbora nesudijskih članova vladajućom većinom trenutnog saziva. Ova odredba, u svakom slučaju, ima malo značaja u praksi pošto drugi krug predviđa da većina od 5/9 može da izabere sve ove članove i ne postoji podsticaj za većinu u Narodnoj skupštini da izbegne drugi krug glasanja. 5/9 je nizak prag i deluje verovatnim da će vlast često raspolagati takvom većinom.</p>	<p>većinom 3/5 za izbor svih pet članova VSS-a bez obzira u kojem stadijumu postupka izbora se članovi biraju u parlamentu. (para 3 deo 1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozdravljaju davanje "prioriteta potrebi dostizanja najviših mogućih standarda usaglašenosti sa najboljim međunarodnim praksama i vladavinom prava" (para 11. i 90.) i - predlažu da sva rešenja treba da budu preispitana u duhu preporuka iz para. 92 i - "preispitana i izmenjena na način kako je preporučeno u ovom mišljenju" (para.93), <p>što znači da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izbor nesudijskih članova (u drugom krugu glasanja većinom od 5/9, a sada od strane petočlane komisije) "pruža slab podsticaj za većinu u Narodnoj skupštini da izbegne drugi krug glasanja". <p>To <i>mutatis mutandis</i> znači da sadašnje rešenje pruža slab podsticaj Narodnoj skupštini da izbegne glasanje od strane petočlane komisije), dakle znači da će se vrlo verovatno pribegavati tome da petočlana komisija većinom glasova izabere nesudijsku polovinu Saveta.</p> <p>A takva situacija dalje uzrokuje nemogućnost primene druge preporuke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da ne treba da se obezbedi "mogućnost da polovina članova VSS bude povezana grupa istomišljenika u skladu sa željama trenutne vlasti".
<p>28. para. 62 - predloženi izbor polovine članova VSS u Skupštini stvara mogućnost da to bude povezana grupa istomišljenika pod uticajem vladajuće većine što je veoma problematično i zato moraju da se istraže druge mogućnosti.</p> <p><i>U ovom smislu postoje različite mogućnosti. Jedna od njih bi bila da se obezbedi proporcionalni izborni sistem koji obezbeđuje da i manjina u Skupštini bude u mogućnosti da bira članove. Druga mogućnost bi bila da se spoljnim telima, koji nisu</i></p>	<p>Jednak broj članova je očigledno neprimeren telu koje će neizbežno imati poteškoća u donošenju odluka u slučaju razlika u mišljenju. (para 3 deo 5)</p> <p>Sastav VSS-a bi trebalo zadržati na neparnom broju, na primer šest sudija i pet nesudija. (para 3 deo 6)</p>	<p>Paragrafi 62 i 63 Mišljenja VK navode, samo primera radi, moguća rešenja kojima bi se izbeglo da <i>polovina članova VSS bude povezana grupa istomišljenika u skladu sa željama trenutne vlasti.</i></p> <p>Kada se ima u vidu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - način na koji VK upućuje da treba tumačiti njene preporuke o tome da ustavna rešenja treba obezbeđivati tako da se <i>prioritet da potrebi dostizanja</i>

<p>pod kontrolom vlasti, poput Advokatske komore ili pravnih fakulteta, da moguće da imenuju članove. Treća mogućnost bi bila da se poveća broj članova sudija koje biraju njihove kolege. Četvrta mogućnost bi bila da se poveća zahtev za većinom i da se dozvoli petočlanoj komisiji da bira između kandidata koji su isprva konkurisali Narodnoj skupštini za članstvo u VSS. Na srpskim je vlastima da, u zavisnosti od uslova u zemlji i ranijih iskustava, izaberu mogućnost koja najviše odgovara.</p>		<p>najviših mogućih standarda usaglašenosti sa najboljim međunarodnim praksama i vladavinom prava,</p> <p>- i ostal i pravni akti VK i CCJE,</p> <p>- kao i preporuka koju je CCJE dalo u vezi sa promenama Ustava Srbije da broj članova VSS treba da bude neparan a da sudije treba da imaju većinu,</p> <p>onda je jasno da sada predloženo rešenje iz Am XIV nije proisteklo iz takvog tumačenja.</p>
<p>29. para. 63. Takođe bi bilo moguće uključiti ex-officio članove VSS, poput ministra pravde ili predsednika Vrhovnog suda. Ovo može da bude korisno za olakšavanje dijaloga između različitih aktera unutar sistema. Međutim, mora se voditi računa da uključivanje ex-officio članova ne poveća rizik dominacije političke većine u VSS. Ukoliko bi ministar pravde bio uključen kao ex-officio član, ne bi trebalo da ima pravo glasa ili učesća u donošenju odluka ukoliko se one tiču premeštaja sudija ili disciplinskih mera protiv sudija.³</p>	<p>Čak i kada je sastav mešovit, njegovo funkcionisanje ne bi smelo da dozvoli bilo kakve ustupke parlamentarnoj većini ili pritisku izvršne vlasti, i trebalo bi da bude oslobođeno bilo koje vrste potčinjenosti interesima političkih partija, kako bi mogao da štiti vrednosti i osnovne principe pravde. (para 8 deo 5; Mišljenje CCJE broj 10(2007))</p>	
<p>30. para.64 - Amandman XIII (sastav VSS) ne obezbeđuje pluralizam pa se <u>moraju naći druga rešenja</u></p>	<p>Što se tiče sastava VSS-a, ukoliko Savet ima široka ovlašćenja, posebno upravljanj sudskim budžetom, trebalo bi da je mešovitog sastava kako bi obezbedio legitimitet svog rada. (para 8 deo 5; Mišljenje CCJE broj 10(2007))</p>	
<p>31. para.65 - Amandmani XIV i XV (Mandat članova VSS i predsednik VSS) ne treba mandat svih članova VSS jednovremeno da prestane, VK predlaže rotaciju</p>		<p>NIJE POSTUPLJENO</p>
<p>32. para.66 - ne treba predsednik VSS da se menja samo među članovima koje bira</p>		<p>postupljeno</p>

³ Videti, na primer, Zajedničko mišljenje o nacrtu zakona o sudskom sistemu i statusu sudija Ukrajine (CDL-AD(2010)003); Mišljenje o skorašnjim amandmanima na zakon o glavnim ustavnim odredbama Republike Albanije (CDL-INF(1998)009); Izveštaj o sudijskim imenovanjima Venecijanske komisije (CDL-AD(2007)028); Interim mišljenje o ustavnim reformama Republike Jermenije (CDL-AD(2004)044); Mišljenje o reformi pravosuđa u Bugarskoj (CDL-INF(1999)005).

<p>skupština (to je preporuka kada sudije imaju većinu) i <u>nije primenjiva ako to povećava rizik dominacije trenutne skupštinske većine nad VSS</u></p>		<p>Am XVI 2 Predsednik i potpredsednik VSS</p> <p>S tim što nije ograničeno pravo potpredsednika, kada menja predsednika, da glasa i eventualno <i>povećava rizik dominacije trenutne skupštinske većine nad VSS</i></p>
<p>33. para.67 - problem predstavlja što prestanak funkcije člana VSS nije propisan Nacrtom amandmana</p>	<p>Ne pominjući razloge za razrešenje i, sa druge strane, efektivno stvarajući mogućnost da se to učini običnim zakonom, ostavlja se prostor za arbitrnost i politički motivisane inicijative za razrešenje članova VSS-a. Ovo je nesumnjivo direktna pretnja njihovoj nezavisnosti i nezavisnosti sudstva kao celine. (para 5 deo 1)</p>	<p>DELIMIČNO postupljeno</p> <p>Amandman XV Mandat članova VSS</p> <p>i to u pogledu prestanka, ne i u pogledu razrešenja.</p> <p>Međutim, pošto je stavom 4. propisano da odluku o prestanku mandata člana VSS donosi VSS, ta je odredba PROTIVREČNA Am II prema kome Narodna skupština: <i>bira pet članova VSS..... i odlučuje o prestanku njihove funkcije.</i></p>
<p>34. para. 68 - razrešenje članova VSS - mora se vršiti ako ne većim, a onda istim brojem glasova kojim se vrši izbor, - moraju biti predviđeni: - kriterijumi i - postupak za razrešenje članova VSS</p>	<p>Ovaj amandman uvodi mogućnost za razrešenje članova VSS-a, kvalifikovanom većinom poslanika NS. Nacrt amandmana međutim, ne predviđa razloge za ovakvo razrešenje članova VSS-a. (para 4 deo 1)</p>	<p>NIJE POSTUPLJENO</p>
<p>35. para. 70 - A XVI (Rad i odlučivanje VSS) - šta se smatra odlukom koju VSS nije doneo, što bi bio razlog za raspuštanje VSS, to treba da bude jasno⁴</p>	<p>Odredba o raspuštanju VSS-a u slučaju da ne donese odluku (kada su glasovi podeljeni) je naročito problematična. Može se razumeti kao da ima za cilj da učini VSS disfunkcionalnim i podložnim političkoj kontroli. Po mišljenju Biroa CCJE, ovo bi dovelo VSS pod nedozvoljen pritisak da izbegne svoje raspuštanje.</p>	<p>DELIMIČNO postupljeno</p> <p>Am XVII Rad i odlučivanje VSS</p> <p>rok za raspištanje produžen na 60 dana (sa 30)</p> <p>I dalje nije otklonjena dilema iz para 70 šta se smatra nedonošenjem odluke u vezi sa izborom (<i>šta se dešava u situaciji u kojoj se utvrdi da niko od kandidata za</i></p>

⁴ **Izvestaj sa skrininga za Poglavlje 23:**

„Sistem zapošljavanja sudija, predsednika sudova i tužilaca, njihovog odabira, imenovanja, prebacivanja i uklanjanja sa funkcija treba da bude nezavisan od političkih uticaja, a Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca treba da budu odgovorni za njegovo funkcionisanje. Organi zakonodavne i izvršne vlasti ne treba da imaju ovlašćenja da nadziru rad, niti da prate funkcionisanje pravosuđa“ – Iako se zadovoljava forma da 5 od 10 članova budu sudije, ne može se govoriti o nezavisnosti ako im preti raspuštanje ukoliko odluku ne donesu a do raspuštanja mogu samostalno dovesti članovi koje bira NSRS u svakom trenutku. VK isto smatra, 5 članova koje bira NSRS naziva „like-minded group“. Takođe paran broj članova je po VK čudan izbor i može lako dovesti do neoperativnosti VSS a što je i namera Vlade i sredstvo pritiska.

	(para 10 deo 5)	<p><i>sudiju ne ispunjava uslove za izbor – da li se ovo smatra odlukom da se odbiju svi kandidati ili je u pitanju nedonošenje odluke)</i></p> <p>Neprihvatljivo je rešenje iz 2. stava Am XVII da se VSS raspušta <i>i u drugim zakonom određenim pitanjima</i></p>
<p>36. para. 71 - ne može automatsko raspuštanje VSS; kategoričko pravilo o raspuštanju VSS treba da bude ponovo razmotreno i <u>3. stav izbrisan</u> ili bar strogo propisani uslovi za raspuštanje</p>		
<p>37. para. 90 - VK prepoznaje napore srpske vlade da stavi prioritet na uspostavljanje najveće usaglašenosti sa međunarodnim pravnim tekovinama i vladavinom prava.</p>		<p>NIJE POSTUPLJENO</p> <p>Paragrafima 11, 90, 91, 92 i 93 VK je formulisala smernice za:</p>
<p>38. para. 91 - Uprkos naporima srpske vlade da razvije i unapredi modernu demokratiju i da prvenstveno odgovori zahtevima za primenu najviših standarda vladavine prava (para. 90), postoji veliki broj otvorenih pitanja koja treba rešiti u ovom važnom procesu</p>		<p>- tumačenje njenog Mišljenja i</p> <p>- pronalaženje optimalnih rešenja za ustavne amandmane Srbije.</p>
<p>39. para. 92 - sadrži 6 glavnih preporuka</p> <p>1. sastav VSS i uloga Narodne skupštine</p> <p><i>Izbor nesudijskih članova VSS od strane Skupštine, uključujući prvi krug (većina 3/5) i drugi krug, u slučaju da svi kandidati ne budu izabrani (ovoga puta većinom 5/9) pruža slab podsticaj većini u Narodnoj skupštini da izbegne drugi krug glasanja. Ovo stvara mogućnost da polovina članova VSS bude povezana grupa istomišljenika po želji aktuelne vlasti. Malo je verovatno, prema tome, da ja ovaj amandman odgovarajući za obezbeđenje pluralizama unutar VSS i VK poziva srpske vlasti da pronađu drugo rešenje.</i></p> <p>2. sastav VST i uloga Narodne skupštine</p> <p><i>Kao i sa VSS, važno je da u VST ne dominira trenutna većina u Narodnoj skupštini kako bi se</i></p>	<p>D. VSS bi trebalo da bude sačinjen od neparnog broja članova, od kojih će većina biti sudije. Trebalo bi da bude obezbeđena mogućnost da sudije, ukoliko to izaberu, predstavlja predsednik suda</p> <p>E. Odredbu koja se tiče raspuštanja VSS-a u slučaju da ne donese odluku bi trebalo brisati.</p>	<p>Međutim, rešenja iz Nacrta amandmana na Ustav Republike Srbije nisu obezbedila:</p> <p>- dostizanje najviše moguće usaglašenosti sa međunarodnim pravnim tekovinama niti</p> <p>- primenu najviših standarda vladavine prava.</p> <p>Naprotiv, rešenja nisu obezbedila ni depolitizaciju sudstva, jačanje nezavisnosti, pa ni odgovornosti, suprotno Nacionalnj strategiji reforme sudstva i AP za Poglavlje 23, jer</p> <p>- politički uticaj Skupštine nije otklonjen pošto ona bira polovinu članova VSS</p> <p>- otvoren je kanal jakog političkog uticaja preko mogućnosti da polovinu članova VSS izabere troje ljudi u državi, od kojih bar troje bira Narodna skupština (predsednika Narodne skupštine, VJT, Zaštitnika</p>

obezbedio kredibilitet i pridobilo poverenje javnosti u sistem. Prema tome, pet od 11 članova koje bira Narodna skupština uz ministra pravde i vrhovnog javnog tužioca Srbije – kojeg takođe bira Narodna skupština – daje razloga za zabrinutost. Kao i u slučaju VSS, **trebalo bi pronaći bolje rešenje koje obezbeđuje pluralizam** u savetu, a pitanja koja su pokrenuta za sudije u VSS primenjiva su i za tužioce u VST, do odgovarajuće mere.

3. raspuštanje VSS

Ukoliko VSS ne odluči u roku od 30 dana, mandat svih njegovih članova prestaje. Ovo **može dovesti do donošenja odluka u žurbi ili čestih raspuštanja VSS**. Uzimajući u obzir sastav VSS od 5-5, blokadu u postupku odlučivanja mogu eventualno izazvati članovi VSS koje je izabrala Narodna skupština protiv sudija ili vice versa. Ovim se stvara **moćnost da se VSS učini neoperativnim**. Ovaj stav bi trebalo izbrisati ili bi barem trebalo pooštriti uslove za raspuštanje

4. razrešenje zbog nestručnosti

Disciplinska odgovornost za sudije i tužioce nije obuhvaćena Nacrtom amandmana, koji pak uspostavljaju veoma neodređene razloge za razrešenje sudija i zamenika JT. Važno je **da se pruži više detalja** koji se tiču **disciplinske odgovornosti i razrešenja** u Nacrtu amandmana. **Upotreba neodređene terminologije kao što je „nestručnost“ bez daljeg pojašnjenja treba da bude izbegnuta i, zbog toga, izostavljena.**

A. Odredbe o razrešenju članova VSS-a bi trebalo da članovima daju dovoljne garancije njihove nezavisnosti navođenjem mogućih osnova za razrešenje.

C. Način na koji su formulisani osnovi za razrešenje sudija narušava princip stalnosti sudijske funkcije i potencijalno je veoma opasan po sudijsku nezavisnost. „Nestručnost“ kao osnov za razrešenje sudije bi trebalo brisati. Odredbe o drugim osnovama za razrešenje bi trebalo da iziskuju snažne i jasne primenjive zakone, koji bi precizirali posebne vrste nedopuštenog ponašanja koji mogu dovesti do razrešenja, kao i postupak za potencijalno razrešenje. Osnovni elementi ovog postupka bi trebalo da budu uključeni u Ustav.

građana), a moguće je da je i predsednik US, kao sudija US, politički selektiran, tj. da ga je izabrala Narodna skupština ili imenovao predsednik RS, dok jednog bira VSS (predsednika Vrhovnog suda), budući da petočlanu komisiju čine:

- predsednik Narodne skupštine,
- predsednik Ustavnog suda,
- predsednik Vrhovnog suda Srbije,
- Vrhovni javni tužilac i
- Zaštitnik građana

- PA, koja i dalje nije *zaštićena od mogućih neprimerenih uticaja* vrši selekciju svojih polaznika od kojih se dalje biraju sudije

- koncept podele vlasti omogućava da izvršna i zakonodavna vlast *ograničavaju* sudsku, zbog čega stav da je sudska vlast nezavisna ostaje puka proklamacija

- nedostaju bitne garancije nezavisnosti: materijalne, i to kako sudova (sudski budžet), tako i sudija (plate koje odgovaraju dostojanstvu i težini funkcije i penzije koje su približne platama), kao i sloboda izražavanja i udruživanja sudija

- uvedena mogućnost preispitivanja svake sudske odluke van suda od strane Ustavnog suda koji nije deo sudskog sistema

- ugrožena garancija nepremestivosti proširenjem situacije u kojima sudija, bez svoje saglasnosti, može da bude i trajno premešten u drugi sud (ne samo u slučaju promene ili smanjenja nadležnosti suda već i zbog smanjenja broja sudija), i upućen u drugi sud privremeno (što može trajati godinama), i to sve bez ikakvog ograničenja i bez mogućnosti da sudija protiv takvih odluka izjavi pravni lek sudu

<p>5. način obezbeđivanja ujednačene primene prava</p> <p><i>VK predlaže brisanje trećeg stava amandmana V, koji navodi da „Zakonom se uređuje način na koji se obezbeđuje jedinstvena primena zakona od strane sudova“. Ukoliko se, međutim, smatra da je pozivanje na potrebu obezbeđivanja odgovarajućeg usaglašavanja sudskih odluka potrebno uključiti u Ustav i da se pozivanje na ulogu Vrhovnog suda u amandmanu X ne smatra dovoljnim, onda bi se prvim stavom ovog amandmana moglo razmotriti posvećivanje dužne pažnje sudskim odlukama.</i></p> <p>6. javni tužioci i zamjenici JT</p> <p>Vrhovni JT i JT su izabrani od strane i odgovaraju Narodnoj skupštini. Dok je prihvatljivo za VJT da bude izabran od strane Narodne skupštine i da joj bude odgovoran za celokupnu politiku primene zakona, ostali JT ne treba da imaju direktnu vezu sa Narodnom skupštinom. Amandmane XIX i XXI bi trebalo shodno izmeniti.</p>	<p>B. Odredba koja zahteva zakonsku regulativu načina na koji se obezbeđuje ujednačena primena prava ne bi trebalo da bude uključena u Ustav</p>	<p>- nezavisnost sudija ograničena time što im je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uskraćeno pravo na pravni lek protiv odluka o disciplinskom kažnjavanju, vrednovanju rada, premeštaju, upućivanju i sl. koje je doneo Visoki savet sudstva u kome sudije nemaju većinu (osim u sličaju razrešenja, i to ne sudu, već Ustavnom sudu) - ograničeno slobodno sudijsko uverenje prilikom tumačenja prava u svakom konkretnom činjeničnom kontekstu nametanjem obaveze da <i>vode računa o ujednačenoj sudskoj praksi</i> uprkos tome što predhodno propisuje da sudije sude na osnovu ustava, zakona i potvrđenih međunarodnih ugovora
<p>40. para. 93 - Osim toga, <u>i ostala rešenja iz Nacrta ustavnih amandmana moraju biti preispitana i izmenjena na način kako je preporučeno u ovom mišljenju.</u></p>		

TUŽIOCI:

1. para.74 - Izbaciti iz definicije ljudska prava i zaštita ustava
2. para.78 - samo RJT može da se bira u skupštini, ne i ostali
3. para.79 - uvesti pravni lek i za tužioce kada im naredi RJT ili viši tužilac
4. para.80 - duži mandat za RJT sa 5 na 8 i veća kvalifikovana većina za izbor
5. para.81 - brisati razrešenje u skupštini za ostale tužioce
6. para.83 - precizirati razloge za razrešenje
7. para.88 - da se ponovo koncipira sastav VST- model 7-4 nije prihvatljiv⁵

Ustavni zakon

Shodno odluci Ustavnog suda broj IU3.356/2009 (kao i stavu Ustavnog suda od 09.03.1995. godine na koji se odluka poziva), pa i saopštenje US od 16.12.2010. da je na sednici Ustavnog suda, održanoj 16. decembra 2010. godine, Ustavni sud razmatrao predloženi pravni stav prema kome „Ustavni zakon, kao poseban akt za sprovođenje Ustava, koji je donet po proceduri različitoj od postupka donošenja Ustava podleže ustavnosudskoj kontroli kako u formalnom tako i u materijalnom smislu“, ali predloženi stav nije dobio potrebnu većinu glasova, **odredbe Ustavnog zakona smatraju se sastavnim delom Ustava i ne podležu oceni ustavnosti.**

O sadržini Ustavnog zakona nije vođena javna debata, što je u suprotnosti sa odlukom Ustavnog suda broj IU3.356/2009, tačkom 1.1.1.3. Akcionog plana za Poglavlje 23, kao i stavovima Venecijanske komisije iznetim u Report on Constitutional Amendment od 11-12.12.2009. godine

Venecijanskoj komisiji tekst nacrtu Ustavnog zakona nije dostavljen radi davanja mišljenja. Stoga, VK nije imala priliku da se o tekstu nacrtu Ustavnog zakona izjasni.

Sadašnji nacrt Ustavnog zakona, prema svojoj sadržini, **otvara vrata za reizbor, a u svakom slučaju za opšti razmeštaj, tj. upućivanje sudija.** On naime, samo za sudije i zaposlene u VKS i RJT garantuje da će oni nastaviti funkciju u Vrhovnom sudu i RJT, odnosno i sudijama i zamenicima JT koji su na prvom trogodišnjem mandatu da se smatraju izabranim na stalnu funkciju. Za ostale ostaje otvorena mogućnost reizbora, posebno kada se ima u vidu oslabljena garancija nepremestivosti u pogledu upućivanja u drugi sud i izostavljanje sadašnjim Ustavom garantovanog prava na pravni lek protiv takve odluke. **Ustavni zakon propisuje izmenu celog pravosudnog sistema, svih zakona o pravosuđu.** Ovo stoga što Ustavni zakon propisuje izmene zakona: o mreži sudova i JT, o sudijama i JT, o VSS i o VST, o PA, a to znači da će se menjati i područja i nazivi i nadležnosti sudova i način izbora.ⁱ

ⁱ Procedura usvajanja prema Akcionom planu za Poglavlje 23:

⁵ Akcioni plan za Poglavlje 23 previđa da najmanje 50% članova DVT bude iz redova tužilaca koje biraju drugi tužioci.

Procedura predviđena AP nije ispoštovana jer je ona predviđala uključenost Narodne skupštine i donošenje formalne odluke o početku izrade amandmana prema članu 203 Ustava.

Formiranje radne grupe koja bi izradila tekst amandmana – to se nije desilo i mi ne znamo ko je autor teksta, zatim vođenje javne rasprave u kojoj bi NSRS bila nosilac posla, a što se nije desilo, NSRS je potpuno isključena iz procesa.

Nakon uslaglašavanja teksta amandmana, slanje Venecijanskoj komisiji. VK je dala mišljene na tekst koji je usvojila Vlada a sa kojim NSRS nije upoznata.

Sad se kreće sa aktivnostima u skladu sa članom 203 koji predviđa aktivnosti NSRS s tim što Venecijanska komisija neće dobiti na mišljenje tekst koji će biti poslat na usvajanje.

AP za PG 23 je ovim potpuno ignorisan.

Konvent i civilno društvo je podržalo AP u ovom obliku i aktivno lobiralo za njegovo usvajanje i otvaranje Poglavlja 23 u Briselu.